

Za boljši konec leta

Razgovor z Miranom Verdcljem, podpredsednikom izvršnega sveta občinske skupščine, o bežigranskem gospodarstvu

Analiza gospodarjenja v prvih devetih mesecih letos je pokazala, da gre bežigranskemu gospodarstvu na bolje. Predvsem se to kaže v manjši izgubi, ki je znašala ob polletju še okrog 500 milijonov, po devetih mesecih pa skoraj sedemkrat manj. Zato smo za razgovor zaprosili podpredsednika izvršnega sveta občinske skupščine Mirana Verdclja, ki je zadolžen za gospodarstvo.

»Izguba se je v treh mesecih verjetno zmanjšala tudi zaradi široko zastavljene družbene akcije, dejstvo pa je, da so si v vseh organizacijah združenega dela zelo prizadevali, da bi izboljšali rezultate svojega poslovanja. Tako verjetno položaj, vsaj glede izgub, konec leta ne bo kritičen. Če odštejemo zunanjo trgovino, ki zaradi prepovedi uvoza blaga široke potrošnje ne more takoj nadomestiti svojega poslovnega predmeta, bodo izgube po zaključnem računu bistveno manjše. Vendar bodo te organizacije pokrite s solidarnostnim prelivanjem denarja v delovnih organizacijah, in tako ne bodo pomenile problema za družbenopolitične skupnosti.

Občinski izvršni svet je spet imenoval tričlansko skupino, da bodo obiskale vse delovne organizacije, ki imajo po devetih mesecih še izgubo. Skupno se bodo pogovorili o boljšem gospodarjenju, ki bo omogočilo uspešen konec poslovnega leta in o načinih za kritje izgube. Njihovi pogovori bodo toliko plodnejši, ker so 'trojke' že bile v teh organizacijah in jih torej že poznajo.

PREVEČ NAPAK V MATERIALIH

● Oddelek za gospodarstvo pripravlja pogosto materiale, ki jih nato obravnavajo člani občinskega izvršnega sveta in občinske skupščine: od analiz gospodarjenja, do pregledov zaposlovanja in osebnih dohodkov, investicij in podobno. Povzetke teh materialov objavljamo tudi v »Zboru občanov«, vendar se je že večkrat zgodilo, da je bilo v njih precej napak. Delovne organizacije, ki jih omenjate, se pritožujejo, da so podatki netočni ali pomanjkljivi. Kje so vzroki za to?

»Dostojal žal še nismo uspeli napisati niti ene analize, ki bi bila brez napake. Manjši del napak nastaja pri prepiševanju oziroma zaradi pomanjkljivosti pri sestavi analiz. Večji del pa jih nastane zaradi netočnih podatkov, ki nam jih posredujejo računovodstva delovnih organizacij, tako da ni vedno krivda na naši strani. Najbolj občutljivi so seveda podatki o osebnih dohodkih in zaposlenosti, saj ni potrebno posebno znanje za oceno družbene opravičenosti na primer povzračanja osebnih dohodkov. Ker pa sestavljajo analize ne dvomimo in ne smemo dvo-

miti v točnost periodičnih oziroma zaključnih obračunov, nam tudi napake kot so zamenjava števil zaposlenih ob koncu meseca ali po vkalkuliranih urah in zamenjava bruto ter neto osebnih dohodkov enostavno ne padejo v oči. Ljudi, ki bi preverili vseh 150 periodičnih oziroma zaključnih računov, pa v našem oddelku nimamo.

Druga resnica je, da nekateri ne znajo prav prebrati naših materialov. Prav čudno je, da se še vedno najdejo direktorji ali delegati občinske skupščine, ki razpravljajo nekako takole: »Res, osebni dohodki ob polletju so takšni, kot ste zapisali. Vendar se niso prav nič povečali od lanske jeseni naprej. Zakaj torej trdite, da smo jih povečali za toliko in toliko odstotkov?«

Take razprave so povsem odveč, saj enostavno ne priznajo osnov: v našem primeru je to prvo polletje prejšnjega leta. Vsi obračunski dokumenti vedno primerjajo enaki obdobji dveh zaporednih let.

ŠTEVILKE NE POVEDO DOVOLJ

● Mnogi menijo, da številke same ne povedo dovolj, saj na zaposlovanje in osebne dohodke močno vplivajo

organizacijski premiki, sprememba izobrazbene strukture in drugo. Želijo, da bi številke v vaših analizah tudi komentirali.

»Obrazec RAD — 1, ki ga izpolnjujejo delovne organizacije, ima tudi rubriko za opombe, ta pa ostaja skoraj vedno neizpolnjena. Prav v tej rubriki bi lahko razložili take pojave, ki jih je brez dvoma precej in tako bi postale nekatere številke tudi opravičene ali bolj razumljive. Še vedno je veliko organizacij združenega dela namreč prepričanih, da poslovno poročilo ne sodi k periodičnim ali zaključnim obračunom.«

● Med ugotovitvami analize o gospodarjenju v prvih devetih mesecih letos je zelo očiten padec uvoza in porast izvoza, torej izboljšanje zunanjetrgovinske bilance naše občine. Kje so vzroki za takšna gibanja?

»Če bi pripisali ugodne rezultate v zunanji trgovini zgolj naporom delavcev v njej, bi močno pretiravali. Vrsta objektivnih razlogov za tako stanje je namreč na strani restriktivne zakonodaje. Uvoz znižujejo prepovedi uvoza široke potrošnje, omejitev uvoza repromateriala in surovin in še nekateri drugi ukrepi, zaradi padca povpraševanja doma pa so delovne organizacije kljub nižjim cenam v svetu in morebitnim izgubam prisiljene izvažati. Tako je bil za mnoge izvoz le izhod v sili. Z izboljšanjem povpraševanja na domačem trgu se bodo številne delovne organizacije raje odločale za prodajo doma, s tem se bo izvoz spet zmanjšal, vendar do takih razkorakov med izvozom in uvozom, kot so bili v letih 1974 in 1975, najbrž ne bo prišlo.«

● Za konec še vprašanje, kaj zdaj pripravljate v oddelku za gospodarstvo?

»Poleg rutinskih nalog se posvečamo izdelavi analiz stanja v tistih delovnih organizacijah, ki slabo poslujejo — tu ne gre nujno za delovne organizacije z izgubo. Pripravili bomo tudi analizo strokovnih možnosti za integracije v vseh dejavnostih, tretja pomembnejša naloga pa je pregled izvajanja srednjeročnega plana ter izdelava smernic za gospodarjenje v prihodnjem letu.«

STANE DROLJC

POPRAVEK

V prilogi »Zbor delegatov« smo v 15. številki »Zbora občanov« objavili podatke o gospodarjenju v prvih devetih mesecih letos. Sestavljalcem analize se je vrnila pomota, na katero so nas opozorili iz Geološkega zavoda. Njihov tozid GRD nima izgube 4.144.000 din, ampak ostanek dohodka 685.680,09 din, izguba tozid Rudnik urana pa je 183.830 din in ne 195.000 din.

Napaka je tudi na 13. strani »Zbora delegatov«, kjer je zapisano, da so osebni dohodki v Zavodu za produktivnost 43 odstotkov večji kot v devetih mesecih lani. Dejansko so večji za 33 odstotkov.

iz delovnih organizacij

SLOVENIJA CESTE

Čeprav bodo odprli podvoz na Drenikovi cesti, bo za delavce Slovenijacest ostalo še precej dela pri ureditvi povezave med Titovo in Celovško cesto. Druga pomembna naloga te delovne organizacije pa bo gradnja hitre ceste med Ljubljano in Vrhniko.

JUB

Zaposleni so se zelo razveselili nove jedilnice, ki so jo oktobra odprli v prostoru, kjer so še lani stali stari mlini in druga navlaka. Dnevno pripravijo 200 malic, dogovarjajo pa se tudi za kuhanje kosil.

SLOVENIJALES

V prvih devetih mesecih letos so izvozili za 77 milijonov dolarjev izdelkov. Največ pri njih kupujejo Italijani, kupci iz Sovjetske zveze in iz Združenih držav Amerike. Pričakujejo, da bo letos izvoz presegel vrednost 100 milijonov dinarjev.

ELMA

Predstavniki črnuške Elme so se srečali z zaposlenimi v obratih iz Lendave in Cateža. Na prvi Elmijadi v Lendavi so se pomerili v nogometu, kegljanju, namiznem tenisu, odbojki in šahu.

INSTALACIJA

Sindikalna organizacija je namenila 5.000 dinarjev za nakup desetih sezonskih vstopnic za centralno kopališče v Tivoliju. Delavcem bodo tako omogočili prepotrebno rekreacijo.

CESTNO PODJETJE

Predvidevanja kažejo, da bo celotni dohodek ob koncu leta nižji od planiranega, vendar bodo nižji tudi stroški, tako da naj bi bil dohodek in družbeni proizvod celo višji od planiranega (za 16 odstotkov v primerjavi z lanskim letom).

ELEKTROTEHNA

Ob praznovanju 31-letnice ustanovitve so se spomnili tudi tistih, ki so v delovni organizaciji že vrsto let. Za 30-letnico neprekinitvenega dela so skromne nagrade prejeli: Božo Kramaršič, Nada Mikuš ter Josipina Dečman, 5 delavcev je zaposlenih že 20 let, 35 pa 10 let.

TEKSTIL

Delovna organizacija ima poslovne stike z velikim kemičnim kombinatom iz Združenih držav Amerike Du Pont. To veliko firmo, po obsegu proizvodnje tretjo največjo v svoji zvrsti v Ameriki, zastopajo v Jugoslaviji pri prodaji določenih tekstilnih surovin.

GIPOSS

Združeno gradbeno podjetje Giposs šteje že 44 temeljnih organizacij združenega dela. H gradbenemu podjetju Tehnika sta se namreč priključila dva nova tozda: Tovarna keramičnih ploščic v Račjem selu pri Trebnjem ter Ljubljanske opkarnice.

ZAPOSLOVANJE

ŠE NI VSE V REDU

V naši občini je 30. septembra delalo 18.303 zaposleni, kar je 510 zaposlenih več kot 31. decembra lani in 27 več kot avgusta letos. Pri zaposlovanju je opazna izrazita sezonska: gradbeništvo je avgusta zaposlilo 147 novih delavcev, septembra 48, podobno je tudi z dejavnostjo prometa, kjer je sezona v polletnih mesecih zelo opazna. Od 510 novozaposlenih sta jih gradbeništvo in promet zaposlila skupno 348, torej približno dve tretjini. Zato gre razmeroma visok indeks zaposlovanja v primerjavi stanja septembra letos in decembra lani predvsem na račun sezonskih gibanj.

V zaposlovanju je izrazita tudi dejavnost trgovine, ki je letos zaposlila še 119 delavcev, vendar je očitno, da se rast zaposlovanja v tej dejavnosti umirja, saj se je število zaposlenih v enem mesecu znižalo za 33. Po podatkih oddelka za gospodarstvo občinske skupščine je celotno zaposlovanje skladno z načrti, naraščanje zaposlovanja za 0,2 odstotka v prvih devetih mesecih letos v primerjavi z lanskim prejšnjem pa je ugodno. Struktura zaposlovanja se spreminja v korist trgovine in v škodo industrije, čeprav smo v dogovoru o temeljnih plana razvoja občine postavili nasprotno tendenco.

Zaposlovanje v negospodarskih dejavnostih je mnogo bolj intenzivno kot v gospodarstvu, čeprav v septembru ne kaže značilnega naraščanja. O tej analizi je razpravljala tudi občinska izvršna svet, ki je zadožlil člana Jurija Zavca in Staneta Ritonjo, da obiščeta Lesnino Delovno skupnost skupnih služb, Astro tozid Maloprodaja, Mercator tozid Rožnik, Ljubljanske mlekarne tozid Marketing ter Gospodarsko razstavišče. Zaradi hitrega naraščanja števila zaposlenih v teh organizacijah bosta zahtevala podrobne podatke o novozaposlenih, novih delovnih mestih in pričakovanih učinkih zaposlovanja. O poročilu bo spet razpravljala občinska izvršna svet.

OSEBNI DOHODKI

Življenjska raven letos narašča

Povprečni osebni dohodek v prvih devetih mesecih letos je bil za Bežigradom 4.360 dinarjev

Na zadnji seji občinskega izvršnega sveta so med drugim obravnavali tudi informacije o osebnih dohodkih v obdobju od januarja do septembra letos. Povprečni mesečni izplačani neto osebni dohodek je v tem razdobju porasel za 12,9 odstotka v primerjavi z lanskim letom in je dosegel 4.360 dinarjev.

Najvišja rast osebnih dohodkov v primerjavi z lanskim letom je bila za beležena, kot v prejšnjih mesecih, v prometu — indeks je 125,5, vendar je manjši od indeksa rasti v prvih osmih mesecih, kar kaže na nekoliko krajšo sezono. Drugi najvišji porast je v komunalni (23,2 odstotka), kjer so osebne dohodke najbolj povečali v Komunalnem podjetju tozid Zale (za 23 odstotkov) in v Živi zaradi boljše kadrovske zasedbe (za 25 odstotkov). Precej višja rast od povprečne je tudi v gostinstvu, kjer je fluktuacija delovne sile zelo velika, zato imajo precej kadrovskih težav in še vedno najnižje osebne dohodke v gospodarstvu: 3.428 din.

Najvišje povprečne osebne dohodke imajo letos v prometu, 5.815 din, v komunalni 4.771 din, v gradbeništvu 4.716 din, v trgovini 4.640 din, v obrti 4.200 din, v industriji pa 3.976 din.

Predvsem je zanimiva primerjava rasti osebnih dohodkov z rastjo življenjskih stroškov, saj se po tem kriteriju ravna delovne organizacije pri povzračanju osebnih dohodkov. Življenjska raven raste, saj so se življenjski stroški v primerjavi z devetimi meseci lani povečali za 14,6 odstotkov, osebni dohodki pa za 17,2. Prav nobena dejavnost ne kaže zaostajanja rasti dohodkov za stroški, opazna pa je nasprotna tendenca. V prometu so realni osebni dohodki kar za 12 odstotkov višji od lanskega leta, v komunalni dejavnosti za 14 ter v gostinstvu za 8,6 odstotkov.

Izvršni svet občinske skupščine je pri obravnavi teh podatkov menil, da je povezanost rasti osebnih dohodkov objektivna nuja gospodarskega razvoja ter osnovni kriterij delitve, čeprav tudi življenjski stroški vplivajo na ta kriterij. Zato bodo opozorili nekatere organizacije, kjer je odstopanje od tega načela najbolj opazno, naj do nadaljnjega ne povečujejo osebnih dohodkov. To velja predvsem za Prod, Tamar, Belinko, Skupnost za ceste SRS, Železopromet in Kamin.